

Sawitri Saharso

Sawitri Saharso leerde ik kennen als 20-jarige studente sociale wetenschappen aan de Vrije Universiteit Amsterdam, met een grote interesse in gender en etniciteit. Ik was direct gefascineerd door haar genuanceerde antwoorden op vragen over feminisme en multiculturalisme. Zoals: Is het toestaan van schaamlipcorrecties en het verbod op maagdenvlieshersteloperaties in Nederland, niet meten met twee maten?

Sawitri Saharso

Hoogleraar Sawitri Saharso stelt als socioloog en filosoof bij dit soort dilemma's misstanden in minderheidsculturen stevig aan de kaak. Maar ze houdt ons evenzo een spiegel voor, zoals uit naïviteit of trots denken dat in het liberale westen de emancipatie zo ongeveer voltooid is.

Levensgenieter

Na mijn studietijd had ik een leerzaam traject als promovenda van Sawitri. Een les van haar die ik zelf weer doorgeef aan de nieuwe generatie promovendi: *Eindig nooit je artikel met een waslijst van limitaties of mitsen en maren ten aanzien van je eigen studie, dan gaat je artikel als een nachtkars uit. Zorg liever voor een krachtige en positieve eindboodschap, dan blijf je overeind.*

Sawitri weet een fijne band op te bouwen met haar collega's, assistenten in opleiding en postdocs. Ze is enorm loyaal. Werkcontacten worden vaak vriendschappen voor het leven. Zo zijn Evelyn Ersanilli, met wie ik ongeveer tegelijkertijd promoveerde, en ik vaker uitgenodigd thuis mee te komen eten met haar gezin. Zo leerden we haar man Kees kennen en haar kinderen Henk, Niek en Sophie. Bij haar thuis maakten we kennis met Sawitri de levensgenieter, haar kookkunsten zijn onovertroffen. Bij haar inaugurale reden aan de Universiteit voor Humanistiek in 2017 was er een goddelijk Indonesisch buffet.

Vrouwen in de wetenschap

Nederland heeft slechts 25 procent vrouwelijke hoogleraren, waar Sawitri Saharso er een van is. Vrouwelijke wetenschappers kunnen met vooroordelen of onderschatting te maken krijgen. Zij is mijn rolmodel hoe je dit vakkundig kunt pareren. Ik herinner mij dat ze eind jaren negentig gepolst werd voor een publiek debat in een cultuurcentrum in Amsterdam. Twee witte heren van middelbare

leeftijd kwamen bij haar langs op kantoor om vooraf het programma door te spreken. Maar vooral om te toetsen of ze deze klus wel aankon, zo bleek.

Mijn bloed ging meteen koken. Zouden ze die vraag ook aan een witte, mannelijke grijze professor hebben gesteld, vroeg ik me retorisch af. Maar zij raakte absoluut niet van haar stuk en gaf de heren kalm en gedecideerd te verstaan: "Maakt u zich geen zorgen. Ik heb dit vaker gedaan." En daarmee was de kous af. Het werd een prachtig optreden.

Actueel

Haar onderzoeksthema's hebben absoluut niet aan actualiteitswaarde ingeboet. Integendeel, het feminisme is anno 2022 weer springlevend. Ook onder mijn studenten Pedagogische Wetenschappen, die recent nog van een gastcollege van Sawitri mochten genieten. Zij raakten net als ik - opnieuw - begeistert over de onderwerpen die haar nauw aan het hart gaan. Zoals morele dilemma's over verzoeken van jonge vrouwen bij borst- of bilvergrotingen versus maagdenvlieshersteloperaties. Welke argumenten zet je in en waar baseer je je dan op? Is het een eerlijke vergelijking? Ze kreeg een lang en warm applaus van mijn studenten.

Sawitri Saharso is een ijzersterke filosofe. Ze verliest daarbij nooit uit het oog dat theoretische beschouwingen altijd ten dienste moeten blijven staan van vrouwen uit minderheidsgroepen zelf: Wat helpt hen eigenlijk echt verder? Een waarheid om nooit te vergeten.

tekst: Diana van Bergen, universitair hoofddocent, afdeling Pedagogiek, Gedrags- en Maatschappijwetenschappen, Rijksuniversiteit Groningen.